

כנס י"א 2023

"היה השינוי שאתה רוצה לראות בעולם"

מהטמה גנדי

חוברת הדרכה למדריכ.ה

רציונל הכנס

כנס י"א הוא מפעל חינוכי אשר מאורגן ומובל על ידי אגף חינוך בתנועה הקיבוצית ומתקיים כחלק מהתהליך השנתי אותו מובילים מדריכי הנוער. הכנס מיועד לבני ובנות נוער שכבת י"א מרחבי התנועה הקיבוצית ומהמרחב הכפרי.

מפעל חינוכי הוא אירוע שיא חינוכי, המהווה תשתית עבודה עבור מדריכי/ות הנעורים, כחלק מהרצף השנתי. המפעל מחזק את תחושת השייכות לקבוצה ומייצר חווית הצלחה אישית, יישובית ואזורית.

מדובר בתהליך חינוכי הכולל: התחלה - ההכנות בבית לקראת המפעל, אמצע - השתתפות במפעל עצמו והמשך - תהליך העיבוד בבית.

מטרות הכנס

- בירור עצמי לקראת המשך הדרך שלי כבוגר, באמצעות המעגלים הסובבים אותי: אישי, קבוצה/קהילה, החברה הישראלית.
- העמקת תחושת השייכות לקבוצה ולקהילה שלי.
- עידוד למעורבות חברתית ואקטיביזם בקהילה שלי ובחברה הישראלית בכלל.
- העמקת תחושת השייכות לתנועה הקיבוצית.

מטרות אלו יבואו לידי ביטוי באמצעות **הציר החינוכי** של הכנס, הכולל מעגלי שיח, הרצאות ופעילויות קבוצתיות אותם יחוו בני ובנות הנוער במהלך הכנס.

הציר החינוכי

ציר זה מהווה הזדמנות ליצירת תהליך חינוכי מעמיק ומעשיר עם הקבוצה הן בפן החברתי-קבוצתי והן בפן הרעיוני-העשירתי המחובר לרצף החינוכי השנתי.

השנה, הציר החינוכי יעסוק במעגלי זהות הבאים:

- **אישי** - בירור זהותי לגבי הערכים, המטרות, השאיפות והרצונות המובילים אותנו בחיינו ומשפיעים על בחירות שאנחנו עושים.
- **קבוצה** - העמקה של תחושת שייכות לקבוצה ולקהילה ממנה אנו מגיעים, הבנת ההשפעה שיש לקבוצה/קהילה שלנו עלינו ועל עיצוב זהותנו, וכיצד דרך הבחירות שלנו, אנו יכולים להשפיע עליהן.
- **החברה הישראלית** - הרחבת השיח מהקבוצה/קהילה אל החברה הישראלית על גווניה ומורכבותה.

חוברת זו היא עבורכם המדריכים/ות, לטובת העברת תכנים בנושאי הכנס ויצירת תהליך חינוכי רלוונטי, מעשיר ומלמד.

בשם צוות הכנס, אני מאחל לנו כנס נעים ובטוח!

גיא גרסול- רכז מפעלים, אגף חינוך בתנועה הקיבוצית

לו"ז הכנס

חמישי:

שבת:

- 12:00 הגעה למסגרת שנת שירות (ארוחת צהריים ארוזה מראש)
- 14:00 נסיעה לחאן חי נגב רביבים
- 15:00 הגעה לחאן, קליטה והתמקמות
- 16:30 פעילות פתיחה לכנס
- 17:30-19:30 ארוחת ערב
- 19:30 טקס פתיחה והרצאת פתיחה
- 21:00- ערב חברתי ומסיבה
- 23:30 כיבוי אורות ולילה טוב
- עד 8:00 – השכמה וארוחת בוקר
- 8:00-9:00 – פעילות בוקר
- 9:30-11:00 – שני ראשים בהרצאה / שני ראשים בטיול + פעילות
- 11:15-12:45 - שני ראשים בהרצאה / שני ראשים בטיול + פעילות
- 13:00-14:00 – ארוחת צהריים
- 14:00-15:00 – פעילות לסיכום הכנס
- 15:00-15:30 - נקיונות
- 15:30- טקס סיום והכרזת מנצחים בתחרויות
- 16:30 פיזור הביתה

שישי:

- 6:30 – 8:30 – השכמה וארוחת בוקר בקבוצות.
- 8:30-9:45 – פעילות בוקר מעוררת
- 10:00-12:00 - יריד שנות שירות ומכינות
- 12:00-12:45 - פעילות עיבוד ליריד וחיבור לציר הקבוצתי
- 12:45-14:00 - ארוחת צהריים והכנת ציוד עידוד לטורנירים
- 14:00-17:30 – טורנירים ופעילויות נוספות
- 17:30-18:30 – קבלת שבת מחברת בין קבוצות
- 18:30-21:30 – תחרות מאסטר-שף (א. ערב)
- 21:30-23:00 – מסיבה
- 23:00-24:00 - סיום מסיבה והתארגנות לשינה
- 24:00 – כיבוי אורות

זה הזמן להתעורר!

מערך פתיחה לכנס י"א

משבצת זמן: יום חמישי 18:00-16:30

בהנחיית: מדריך הקבוצה

משתתפים: חברי הקבוצה

עזרים: אין

רציונל

במשבצת זו, הפותחת את כנס י"א, ניתן טעימה ממה שמצפה לנו בימים הקרובים וננסה לרתום את החניכים להשתתפות חיובית ומיטיבה מתוך תפיסה הרואה בכנס הזדמנות לבירור בפן האישי וחוויה קבוצתית מגבשת.

מטרות

- הצגת הכנס- מה מצפה לנו בשלושת הימים הקרובים?
- התייחסות לשלושת המעגלים בהם נעסוק בכנס (אישי, קבוצתי-קהילתי, חברה ישראלית).
- רתימת הקבוצה להשתתפות חיובית ומיטיבה במהלך הכנס.

מהלך

1. פתיחה: נשב במעגל. נאמר שעכשיו, אחרי שהתמקמנו, נבקש לפתוח באופן רשמי את כנס י"א 2023! בשלושת הימים הקרובים נהיה כאן, בחאן רביבים, יחד עם כ-800 בני ובנות נוער משכבת י"א מרחבי הארץ. במהלך הכנס נעבור פעילויות שלנו כקבוצה, נקיים מפגשים עם קבוצות אחרות, נשתתף בטורנירים ותחרויות, נשמע הרצאות מעניינות ובעיקר נחווה זמן איכות שלנו יחד. בכנס נעסוק בבירור סביב שלושה מעגלי זהות: אישי, קבוצתי-קהילתי, חברה ישראלית. עוד מעט נעבור פעילות שתיתן לנו טעימה קטנה מהנושאים הנ"ל ודרכה גם נכיר את לויז הכנס בצורה טובה יותר. רגע לפני שנתחיל נרצה לשמוע מהמשתתפים על חוויתם מהביקור במסגרת ההתנדבות לש"ש: נשאל איך הם יצאו מהביקור? האם הם הכירו/ שמעו על המסגרת בה היינו? האם הוא חידש להם משהו לגבי ש"ש? האם הוא השפיע על רצונם לצאת לש"ש? וכו'.
2. מעגלי הכנס: נשחק משחק יים-יבשה". נסמן על הריצפה קו- צד אחד "נכון" צד שני- "לא נכון". נאמר היגדים שונים וכל משתתף צריך לעמוד בצד התואם את תשובתו. לאחר כל קטגוריה נעצור ונשאל כמה מהמשתתפים (בכל פעם 2-3 משתתפים שונים) שאלות עומק והרחבה בהתאם להיגד ולצד בו בחרו לעמוד:

- מדוע בחרת לעמוד בצד זה?

- מהם הגורמים שהשפיעו על בחירתך?
 - האם אתה מרוצה מבחירתך או שהיית מעדיף להרגיש אחרת?
 - האם תמיד הרגשת כך כלפי הנושא? (במידה ולא- מה השתנה?)
רשימת היגדים: (הערה- מומלץ להתאים אתה ההיגדים לאופי הקבוצה הספציפית)
 - הייתי רוצה להיות מפורסם...
 - הקבוצה מכירה אותי כמו שאני...
 - שנת י"ג (שנת שירות/ מכינה) היא הזדמנות לדף חדש עבורי...
 - ברורה לי עמדת הפוליטית...
 - אני מכיר אנשים בקבוצות שייכות אחרות ממני בחברה הישראלית...
 - אני מרגיש שייך לקיבוץ/ יישוב שלי...
 - ברור לי לגמרי מה אני רוצה לעשות אחרי י"ב...
 - חשוב לי לדעת מה קורה במדינה...
 - יש לי חבר טוב שהוא ההיפך הגמור ממני...
 - שנת שירות היא שנה המתאימה לכולם...
 - הייתי רוצה לגור בארץ כל חיי...
 - שנת י"ב היא השנה הכי טובה בבי"ס...
 - אני חושש מהמצב היום במדינה...
3. סיכום (5 דקות): נאמר שהכנס הוא הזדמנות עבורנו לקיים בירור אישי, לשאול שאלות, לפתוח את הראש, להנות ולצבור חוויות יחד. המידה בה הכנס יהיה משמעותי, מעניין וחוויתי תלויה בכל אחד ואחת מאיתנו!
- נסיים בסבב בו כל משתתף אומר דבר אחד שהוא מחכה לו בכנס.**

מי אני מה אני?

המעגל האישי

משבצת זמן: יום שישי 8:15-9:45

בהנחיית: מדריך הקבוצה

משתתפים: חברי הקבוצה

עזרים: פתקים עם שאלות (יש להכין מראש ע"י המדריך), מסקנטייפ+ כרטיסיות+ פלקט+ טוש (יחולקו ע"י צוות הכנס).

רציונל

המעגל הזהותי הראשון בו נעסוק בכנס הוא המעגל האישי. השאלות סביב מעגל זה נוגעות לבירור זהותי-אישי של המשתתפים: מה חשוב לי? מה מעניין אותי? מהן המטרות שלי? לאן הייתי רוצה להגיע? ועוד. את שיח זה נבקש לחבר לבחירות ולמעשים שלי, נשאל- מה בין הרצונות והשאיפות שלי לבין מעשי בפועל? האם תמיד יש קשר ביניהם? באלו מקרים הדברים החשובים לי אינם מתבטאים בפעולות שלי? באלו מקרים המעשים שלי אינם משרתים את מטרותיי? וכו'. אחת הבחירות, בהן נעסוק בחלק האחרון של המפגש וכחיבור לחלק הבא של היום, היא הבחירה לצאת לשנת י"ג (שנת שירות/ מכינה).

מטרות

- התחלה של תהליך בירור זהותי אישי- שאילת שאלות לגבי עצמי.
- חיבור בין הרצונות והשאיפות שלי לבין מעשי בפועל.
- הכנה לקראת יריד שנת י"ג (שנת שירות/ מכינה).

מהלך

1. פתיחה: נאמר שבמפגש זה נשאל שאלות לגבי עצמנו- הרצונות שלנו, המטרות שלנו, הדברים שחשובים לנו וכו' ולאחר מכן נבחן את הקשר בין רצונות ומטרות אלו לבין מעשנו בפועל. כמו כן, בחלק האחרון, נבקש לעסוק ביציאה לשנת י"ג (שנת שירות/ מכינה).
2. אני רק שאלה: נחלק לכל משתתף פתק מקופל עם שאלה. המשתתפים מתחילים להתהלך ברחבי החדר. עם הישמע הצליל נעמדים בזוגות ומחליפים פתקי שאלות. כל משתתף עונה על השאלה שקיבל מבן זוגו. ממשיכים להתהלך בחדר עם פתקי השאלות שקיבלנו. עם הישמע הצליל, נעמדים בזוגות ושוב מחליפים פתקי שאלות, כל משתתף עונה על השאלה שקיבל מבן זוגו וכך הלאה. בסוף המשחק יושבים במעגל וכל משתתף צריך לספר דבר אחד חדש שהוא למד על משתתף אחר במהלך המשחק (הערה: מומלץ לבחור את השאלות בהתאם לקבוצה הספציפית).

בין רצונות למעשים (40 דקות): נסמן על הרצפה עם מסקנטייפ שני קווים: קו מאונך וקו מאוזן החוצים זה את זה:

קו מאונך: קצה עליון: כרטיסייה "חשוב ליי", קצה תחתון: כרטיסייה "לא חשוב ליי".
קו מאוזן: קצה ימני: כרטיסייה "עושה", קצה שמאלי: כרטיסייה "לא עושה".
 כעת נקריא בקול רם היגדים שונים ונבקש מכל משתתף להיעמד במקום מסוים תוך התייחסות למידת החשיבות של הנושא עבורו + מידת האקטיביות שלו כלפי הנושא (מצורף ציור בנספחים).
רשימת היגדים (הערה): מומלץ להתאים ולהוסיף היגדים בהתאם לקבוצה הספציפית: לעשות ספורט, להיות טוב לסביבה שלי, להשקיע בלימודים, להגן על חבר כשירדים עליו, לבלות זמן עם המשפחה שלי, לפעול למען מטרה חשובה לי, לשלוט בעצמי כשאני כועס, לקום בזמן, לשמור על הסביבה, להיות פחות בפלאפון, להתמיד בחוג/ תחביב שאני אוהב, להשקיע בקשרים עם חברים שלי וכו'.
 לאחר כל שאלה נעצור ונשאל את המשתתפים שאלות עומק והרחבה בהתאם למיקום שבחרו.
שאלות לדוגמא:

- מדוע בחרת במיקום זה? תוכל לספר איך זה בא לידי ביטוי בחייך?
 - האם תמיד הנושא היה חשוב/ לא חשוב עבורך?
 - האם אתה מרוצה מהמצב או היית רוצה לשנותו?
 - מה עוצר אותך בשינוי מצב זה?
 - מדוע אנחנו פועלים למען מטרות שאינן חשובות עבורנו?
 - מדוע אנחנו לא פועלים למען מטרות שחשובות עבורנו?
 - אילו גורמים משפיעים על ההחלטות שלנו? באיזו מידה הם יכולים לעזור לנו לפעול למען השגת המטרות שלנו?
3. סיכום + חיבור לחלק הבא: נאמר שהכנס הוא הזדמנות עבורנו לשאול את עצמנו שאלות לגבי עצמנו, מהן המטרות שלנו ומה אנחנו עושים על מנת להשיגן. אחת ההחלטות שתעמדו בפניה במהלך השנה הבאה היא האם לצאת לשנת י"ג (שנת שירות/ מכינה). החלק הבא של המפגש יעסוק בשנה זו.
הערה: מומלץ לעשות הפסקה קצרה לפני המעבר לחלק זה.
נקרא יחד את הטקסט הבא:

פעולה קטנה/ אהרון בס

יום אחד מישהו יגש אליך ויגיד: "אתה יודע, בזכותך הגעתי למה שאני היום".

ואתה תפתע ותגיד: "באמת?"

כי יהיה לך קשה להאמין שאתה, ממש אתה, עשית טוב מבנאדם.

ואז תיזכר בערגה איך פעם מישהו עשה לך בדיוק אותו הדבר ופתאום תבין, יותר מכל רגע אחר בחייך כמה כולנו קשורים ואיך פעולה קטנה שלנו היא אדווה בַּיְמַת החיים שהופכת לנחשול ענק וכביר של שאיפה לטוב אצל האחר.

בדיוק כמו שקרה פעם, גם אצלך."

נשאל את המשתתפים: **מדוע לדעתכם בחרנו בטקסט זה לפתיחת הנושא?**

נסביר, שנת שירות היא שנה של עשייה חברתית- התנדבותית למען האחר. העשייה (המשימה) עומדת במרכזה ואלה מצטרפים מאפיינים נוספים, כמו: התנסות בחיים משותפים כקומונה, מגורים מרוחקים מהבית, רכישת כלים ומיומנויות (בהתאם למשימה אותה הש"שנים מבצעים במסגרת ההתנדבות) ועוד. שנה זו מלאה ב"פעולות קטנות", יום יומיות, שיוצרות אדוות גדלות בחיי האנשים אותם הש"שנים פוגשים בכל יום. וכל ש"ש, הוא חלק מדבר גדול יותר, ממשלחת של צעירים שיוצרים יחד נחשול גדול של עשיית טוב.

מכינות קדם- צבאיות מאופיינות בחינוך למעורבות חברתית והכנה לשירות הצבאי. שנה זו מורכבת מלימודים, עבודה קהילתית וחי קבוצה. במרכזה **עיסוק בעיצוב הזהות האישית ובפיתוח תפיסת עולם** באמצעות חשיפה לעולמות תוכן רבים.

4. **איך בוחרים?:** נניח פלקט במרכז המעגל. נשאל את המשתתפים: מהן הסיבות ליציאה לשנת י"ג? רושמים את הסיבות על גבי הפלקט. לאחר שסיימו את הסבב נעבור יחד על הכתוב ונשאל את השאלות הבאות:

- כיצד עלינו לגשת להחלטה האם לצאת לשנת י"ג? מה עלינו לקחת בחשבון?
- מה/ מי עשוי לעזור לכם בקבלת ההחלטה?
- במידה והייתם צריכים לבחור סיבה אחת מתוך הסיבות הרשומות- מה היא הייתה ומדוע?
- אילו סיבות מתאימות למסלול מכינה ואלו לש"ש? (תשובה: המסלולים דומים אך בש"ש הדגש הוא על המשימה (התנדבות) ואלו במכינה הדגש הוא על התפתחות האישית- הסבר מורחב ניתן למצוא בקובץ "לקראת השלב הבא- כנס י"א).
- האם לדעתכם הסיבה בגינה יצאתם לשנת י"ג משפיעה על השנה עצמה? מה זה משנה בכלל? **תשובה:** "מי שיש לו למה שלמענו יחיה, יוכל לשאת כמעט כל איך" (ניטשה)- שנת י"ג (שנת שירות/ מכינה) טומנת בחובה התמודדויות רבות- חיי הקומונה והשגרה היום יומית הם לעתים מאתגרים ודורשים השקעת כוחות רבים. **כאשר ברור לך מדוע בחרת לצאת לשנת זו, כאשר הסיבה מחוברת לערכים ולאמונות שלך ונשענת על רצון אמיתי לעשייה ותרומה לחברה- לרוב תצליח גם לשאת את האתגרים הטמונים בה.** לכן חשוב, לפני שנכנסים באופן אוטומטי "למרוץ", לעצור, לחשוב ולהבין מה אנחנו רוצים ומה עומד בבסיס רצון זה.
- 5. **יריד שנת י"ג:** עוד מעט נצא ליריד שנת י"ג. ביריד נפגוש נציגים רבים של קומונות ש"ש ומכינות מרחבי הארץ. הנציגים יהיו מפוזרים ולכם יהיה זמן לעבור ביניהם, להתעניין ולשאול שאלות על המסגרת בה הם עושים שנת שירות/ מכינה. **כעת נפתח את הקובץ "לקראת השלב הבא- כנס י"א תשפ"ג" ונעבור יחד על נקודות חשובות לקראת היריד.** לאחר מכן נשלח את הקובץ למשתתפים ונזמין אותם לעבור עליו לפני היריד. **לסיכום, נבקש מכל משתתף לומר שאלה/ נושא שמעניין אותו לשאול/ לברר ביריד עצמו.**

אני והקבוצה

המעגל הקבוצתי

משבצת זמן: יום שישי 12:00-12:45

בהנחיית: מדריך הקבוצה

משתתפים: חברי הקבוצה

עזרים: 10 דפי 4A (יחולקו ע"י צוות הכנס)

רציונל

מפגש זה כולל שני חלקים: בחלק הראשון נעסוק בעיבוד וסיכום יריד שנת י"ג בו זה עתה השתתפנו. בחלק השני, נבקש להרחיב את המעגל האישי, בו עסקנו בבוקר, למעגלי הקבוצתי-נעסוק בקבוצת השייכות שלנו ובתפקיד אותו כל אחד מאתנו לוקח בתוכה. כמו כן, נשאל את עצמנו כיצד הקבוצה משפיעה עלינו כיחידים וכיצד אנחנו משפיעים על הקבוצה.

מטרות

- עיבוד וסיכום יריד שנת י"ג.
- עיסוק בקבוצת השייכות ובתפקידים שלנו בתוכה.
- בחינה כיצד הקבוצה משפיעה עלינו כיחידים וכיצד אנחנו משפיעים על הקבוצה.

מהלך

1. פתיחה: נאמר שמפגש זה כולל שני חלקים: בחלק הראשון נקיים עיבוד וסיכום יריד שנת י"ג בו זה עתה השתתפנו, בחלק השני נעסוק במעגל הקבוצתי.
2. עיבוד וסיכום יריד שנת י"ג: נפתח במשחק המולקולות: המשתתפים מסתובבים בחלל, נכריז מספר בקול רם ועליהם להסתדר בקבוצות לפיו. לאחר כל חלוקה של הקבוצה לפי המספר שהכרזנו, נבקש לדבר/לחלוק סביב שאלה (כ-4 סבבים).
דוגמה: נכריז על המספר 3, המשתתפים מתחלקים לשלישיות. נבקש מהשלישיות לדבר על התחושות עימן יצאו מהיריד, ומה גרם לתחושות אילו. לאחר מספר דקות נעבור למספר ולשאלה הבאה.
שאלות: (הערה: מומלץ להתאים את השאלות לקבוצה הספציפית)
 - עם אלו תחושות יצאתם מהיריד ומדוע?
 - האם היריד חידש לכם משהו? אם כן- מהו?
 - איזה מפגש משמעותי/ מעניין היה לכם ביריד?
 - מה היו השאלות עמן הגעתם ליריד? האם קיבלתם תשובות עליהם?
 - האם ההשתתפות ביריד "פתחה לכם את הראש" לגבי אפשרויות נוספות לשנת י"ג?

- מה הדבר המרכזי שאתה לוקח איתך מההשתתפות ביריד:
 - 3. אני והקבוצה : כעת נעבור שתי פעילויות :
 - פעילות ראשונה : נאמר שהפעילות הבאה עוסקת בהקשבה, בלקיחת אחריות ובמתן מקום בקבוצה. נשב במעגל ונאמר למשתתפים : מטרת הפעילות היא להצליח לספור עד 21 כקבוצה, כאשר בכל פעם אחד מחברי הקבוצה אומר את המספר הסידורי הבא.
נסביר את חוקי המשחק :
 - אסור לתכנן מראש.
 - אסור למשתתף להגיד שני מספרים ברצף.
 - אסור למשתתפים שיושבים ליד אומר המספר, להגיד את המספר הבא.
 - אסור לאותו משתתף להגיד יותר מ-3 מספרים.
 - אם שני משתתפים אומרים יחד מספר, הספירה מתאפסת.
 - הערה : במידה והקבוצה לא מצליחה כמה פעמים ברצף, מומלץ לעצור את התרגיל ולחשוב עם הקבוצה למה אנחנו לא מצליחים.
 - פעילות שנייה : "חציית נהר" : המשימה הקבוצתית שלכם היא לחצות את הנהר השוצף מנקודת התחלה לנקודת הסיום מבלי ליפול למים. בנהר ישנם 10 איים (דפי 4A) שדרכם תוכלו לחצות. בכל רגע נתון חייב להיות מישהו אחד לפחות על כל אי (מספיק לדרוך עם רגל אחת).
דגשים למדריך :
 - יש להקפיד על החוקים.
 - יש לתכנן את הנהר כך שהמרחק יהיה מאתגר מספיק.
 - יש לתת לקבוצה 2 דקות לתכנון לפני שמתחילים.
 - עיבוד ודיון : נשב במעגל, נזכיר את שני התרגילים שעשינו ונדון בשאלות הבאות :
 - מה התפקיד שבחרתי לקחת בקבוצה בשתי הפעילויות, האם מדובר באותו התפקיד?
 - האם זה תפקיד שאני לוקח גם בקבוצות אחרות?
 - האם נוח לי בתפקיד שיש לי בקבוצה? האם הייתי רוצה לשנות?
 - האם יש תכונות/כלים/מיומנויות שלי שלא באים לידי ביטוי במקום שלי בקבוצה?
 - איך הקבוצה יכולה לעזור לי לקדם מיומנויות/כלים שיעזרו לי להגשים את המטרות שלי?
 - 4. על שייכות והשתלבות : נקרא יחד את הקטע הבא :
- "שייכות היא הרצון האנושי המולד להיות חלק ממשוה גדול מאיתנו. מכיוון שהכמיהה הזו היא כה ראשונית, לעתים קרובות אנו מנסים לרכוש אותה על ידי השתלבות ועל ידי חיפוש אישור, שהם לא רק תחליפים חלולים לשייכות, אלא לעתים קרובות מחסומים בפניה. מכיוון שהשתייכות אמיתית מתרחשת רק כאשר אנו מציגים את האני האותנטי והלא מושלם שלנו לעולם, תחושת השייכות שלנו לעולם לא תהיה גדולה מרמת הקבלה העצמית שלנו".*
- ברנה בראון

לאחר מכן נשאל את השאלות הבאות:

- מה דעתכם על הקטע הנ"ל?
 - מה הקשר לדעתכם בין השתלבות לשייכות?
 - למה כ"כ חשוב לנו להיות "חלק ממשהו גדול מאיתנו"?
 - מה אנחנו מרווחים מכך? מה הקבוצה נותנת לנו? (מומלץ לבקש דוגמאות)
 - מה האתגר בלהיות חלק מקבוצה? מה אנחנו עלולים להפסיד בדרך? (מומלץ לבקש דוגמאות)
 - קראו שוב את המשפט המודגש: האם אתם מסכימים עמו?
4. סיכום + חיבור לחלק הבא: נאמר שהקבוצה עשויה להוות מקור תמיכה וכוח עבורנו וכיחידים יש לנו את הכוח להשפיע על הקבוצה ולהפוך אותה למיטיבה עבורנו ועבור חבריה. **לסיכום המפגש נעשה סבב מהיר של מילה המתארת את הקבוצה שלנו.**
- נאמר שכעת נתארגן לקראת ארוחת צוהריים ובמקביל נכין שלטי עידוד לקבוצה שלנו בטורנירים בהם נשתתף.

שבת שלום

קבלת שבת מחברת בין קבוצות

משבצת זמן: יום שישי 17:00-18:00

בהנחיית: מדריכי הקבוצות

משתתפים: שתי קבוצות

עזרים: חוברת קבלת שבת (תחולק ע"י צוות הכנס).

רציונל

בערב יום שישי נקיים קבלת שבת חגיגית לסיכום היום השני של הכנס. בקבלת שבת נחבר טקס, שירים, קטעי קריאה ושיח שייצרו יחד ערב חוויתי, מהנה ומגבש עבור המשתתפים. כמו כן, מפגש זה מהווה הזדמנות עבורנו ליצירת חיבור והיכרות בין הקבוצות המשתתפות בכנס.

מהלך

1. **פתיחה:** נאמר שאת קבלת השבת הזו אנחנו מקיימים יחד עם _____. על מנת שנוכל ליהנות יחד מהערב נרצה להתחיל בפעילות היכרות ולאחר מכן נקיים טקס קבלת שבת ישראלי.
2. **ספיד דייט:** נושיב את המשתתפים במעגל פנימי (עם הפנים כלפי חוץ) ומעגל חיצוני (פונים כלפי פנים) לפי קבוצות השייכות (אם יש קבוצה אחת יותר גדולה מעבירים ומאזנים את המעגלים). שואלים שאלה ונותנים דקה וחצי -2 דקות לזוג לדבר עליה. זוג = אחד ממעגל פנימי והשני מהמעגל החיצוני שמולו. לאחר תום הזמן המעגל החיצוני זו ימינה כך שהזוגות מתחלפים, שואלים שאלה נוספת וכך הלאה. **שאלות:** (מומלץ להתאים את השאלות לקבוצות הספציפיות): האוכל האהוב עליי בארוחת שישי, מה החוויה שלי עד עכשיו בכנס, מה אני מתכנן לעשות אחרי התיכון, מה עשיתי בסופ"ש האחרון, מסורת קבלת שבת שאני זוכר מהישוב שלי, הטיול הכי שווה שעשיתי, מנהג של המשפחה שלי בסופ"ש, חלום שיש לי, הדבר האהוב עליי בסופ"ש ועוד.
3. **טקס קבלת שבת:** נפתח את חוברת קבלת השבת ונבחר מתוכה כמה טקסטים, ברכות ושירים לקבלת השבת שלנו.

להיות ישראלי

מעגל החברה הישראלית

משבצת זמן: יום שבת 8:00-9:00

בהנחיית: מדריך הקבוצה

משתתפים: חברי הקבוצה

עזרים: בינגו ישראלי, עטים, דפי 4A, טושים, כרטיסיות ארבעת היסודות (יחולקו ע"י צוות הכנס).

רציונל

ביום האחרון של הכנס נבקש לחבר את המעגל הקבוצתי-קהילתי בו עסקנו לשיח רחב יותר- בנושא של החברה הישראלית. במפגש נעסוק בקבוצות המרכיבות את החברה הישראלית, מאפיינים ומידת ההיכרות שלנו עמן, נעמוד על הייחודיות של החברה שלנו ועל האתגרים הקיימים בה ונסיים עם השאלה בנוגע לאחריות שלנו, כאזרחים צעירים, ביצירת שינוי והובלתה.

❖ קיים מערך מקביל בנושא הרפורמה המשפטית והמצב הפוליטי בארץ. ניתן לפנות לצוות הכנס על מנת לקבלו.

מטרות

- עיסוק בקבוצות המרכיבות את החברה הישראלית ומידת ההיכרות שלנו עמן.
- בחינת הייחודיות של החברה הישראלית והאתגרים הקיימים בה.
- עיסוק בשאלה בדבר האחריות שלנו כאזרחים בהשפעה על עיצובה של החברה שלנו.

מהלך

1. פתיחה: נאמר שבשעה הקרובה נעסוק בנושא של חברה הישראלית, נדבר על הייחודיות שלה והאתגרים הקיימים בה ולסיום נחשוב מה המקום שלנו בתוכה והאחריות שלנו כלפיה.
2. בינגו ישראלי: נחלק לכל משתתף דף "בינגו ישראלי" ועט. ניתן למשתתפים כמה דקות למלא את דף הבינגו שלהם עם תשובותיהם. לאחר מכן נבקש מהם להסתובב בחדר ולהשוות את תשובותיהם עם שאר המשתתפים, לחפש תשובות זהות ולסמנם. המטרה, כמו במשחק בינגו אמיתי היא ליצור שורה, תור או אלכסון. **לאחר שסיימו נשב במעגל ונבקש מכל משתתף לספר על אחת המשבצות לבחירתו.**
לאחר מכן נשאל את השאלות הבאות:
 - האם היו משבצות בבינגו שהיה לנו קשה יותר לענות עליהן? אילו?
 - האם היה קל למצוא דברים משותפים בין המשתתפים? איפה היה בעיקר חוסר הסכמה?
 - האם בשה"כ יש הסכמה/ אי הסכמה בין חברי הקבוצה? האם לדעתכם הדבר משקף את המצב בחברה הישראלית?

- נשאל את המשתתפים מה כתבו במשבצת "מורכבות הקיימת היום בחברה הישראלית"? (הערה: ניתן לבחור כל משבצת בה נרצה להעמיק את השיח).
- 3. קבוצות בחברה הישראלית: נחלק לקבוצה 10 בריסטולים לבנים וטושים. נבקש מהם לכתוב על כל בריסטול קבוצה השייכת לחברה הישראלית (לדוגמא: יהודים, חרדים, חילונים, יוצאי אתיופיה וכו'). נניח על הרצפה את הבריסטולים, במרחק זה מזה ונבקש מהמשתתפים לעמוד. **כעת נאמר הגדרה בקול רם ונבקש מכל משתתף להיעמד ליד קבוצה שהכותרת שלה עונה על ההגדרה שנאמרה (הערה: חשוב להדגיש שאין תשובה נכונה/ לא נכונה- כל בחירה היא לגיטימית).**
הגדרות:
 - קבוצה שאני מרגיש שייך אליה.
 - קבוצה שאני יודע עליה מעט מאוד/ מרגיש רחוק ממנה.
 - קבוצה שיש לי עליה דעות קדומות (להסביר - יש לי דעה מגובשת, לא בהכרח מתוך היכרות).
 - קבוצה שבעיניי כבר לא צריכה להיות "קבוצה נפרדת" בחברה הישראלית.
 - קבוצה שבעיניי לא צריכה להיות חלק (או "הייתי שמח אם לא הייתה חלק") מהחברה הישראלית.
 - קבוצה המסמלת באופן מיוחד את החברה הישראלית.
- לאחר כל שאלה נעצור ונשאל את המשתתפים שאלות עומק והרחבה בהתאם לקבוצה שבחרו (מדוע בחרו כך, דוגמאות, נבחן האם גם שאר המשתתפים שבחרו את אותה הקבוצה מחזיקים באותן הדעות וכו') כדאי גם להתעכב על ההגדרות המאתגרות יותר (כמו הנושא של דעות קדומות, קבוצה שלא צריכה להיות חלק מהחברה וכו').
- לאחר מכן נחזור למעגל ונשאל את השאלות הבאות:
 - האם הייתה שאלה שאתגרה אתכם במיוחד? מדוע?
 - אילו תובנות יש לכם מהתרגיל (לגבי עצמכם או לגבי החברה)?
 - האם לדעתכם חשוב לקיים מפגשים בין הקבוצות השונות בחברה שלנו? מדוע?
 - מהו לדעתכם האתגר בכך שהמדינה מורכבת מקבוצות שונות אלו? כיצד לדעתכם ניתן להתמודד עם אתגר זה?
- 4. נאום השבטים: בתום שנה לכהונתו נאם נשיא המדינה ראובן ריבלין (כנס הרצליה 2015) נאום בו התייחס לפערים הקיימים בין הקבוצות השונות בחברה הישראלית והציג את תפיסתו לגבי מה ניתן לעשות על מנת ליצור חברה אחת הדולגת בשותפות בין חבריה.
הערה חשובה: במידה והזמן לא מאפשר זאת, ניתן להעביר את חלק זה ב"גרסה מקוצרת": להסביר בעל פה את חלקו הראשון של הנאום ולעבור לחלקו השני- "הסדר הישראלי החדש" ולפעילות סביב ארבעת יסודות לשותפות.
נקרא יחד את חלקו הראשון של הנאום:
החברה הישראלית משנה את פניה. אין מדובר בשינוי של מה בכך, אלא בתמורות שיעצבו מחדש את הזהות שלנו כ"ישראלים" וישפיעו עמוקות על הדרך שבה אנו מבינים את עצמנו ואת הבית הלאומי שלנו. מהשינוי הזה לא ניתן לברוח. התמורות הללו אולי יעוררו בחלקנו נוסטלגיה ל"ארץ ישראל הישנה והאהובה", אבל חוויית היחד, מול קומיץ ישראלי מדומיין, מדורת השבט ההיא כבר לא תשוב.

"הסדר הישראלי החדש" הוא איננו נבואת זעם עתידנית – זוהי מציאות. החברה הישראלית מורכבת מארבעה מגזרים, ואם נרצה, ארבעה "שבטים" מרכזיים, שונים מהותית אלה מאלה, שילכו ויתקרבו זה אל זה בגודלם. לכל שבט – מדורת השבט התקשורתית שלו, העיתונים שהוא קורא, ערוצי הטלוויזיה שהוא צופה בהם. כך, לכל שבט גם ערים משלו: תל אביב היא עיר של שבט, כפי שאום אל פאחם היא עיר של שבט. כך גם אפרת ובני ברק מהוות כל אחת עיר של שבט אחר. במדינת ישראל, המערכות היסודיות המעצבות תודעה הן שבטיות ונפרדות, וכך גם כנראה יישארו.

כעת נשאל את השאלות הבאות:

- מה האבחנה המרכזית של הנשיא ריבלין – במה שונה המציאות בישראל כיום מהעבר?
- מה האתגר במציאות זו?
- מדוע הוא מכנה את הקבוצות השונות בחברה "שבטים"? האם יש שבטים נוספים שריבלין לא התייחס אליהם בנאומו (מלבד חרדים, חילונים, דתיים לאומיים וערבים)?
- האם יש שבט שאתם מרגישים שייכים אליו?

נמשיך בקריאת הנאום:

"הסדר הישראלי החדש" דורש מאיתנו היום לעבור מהתפיסה המקובלת של רוב ומיעוט, לתפיסה חדשה של שותפות בין המגזרים השונים בחברה הישראלית. אני מאמין, שישנם ארבעה יסודות שעליהם השותפות הזאת מוכרחה לעמוד".

כעת, נניח במרכז המעגל ארבע כרטיסיות של "ארבעת היסודות הדרושים על מנת לקיים שותפות אמיתית" ונקרא אותן יחד, לפי הסדר. לאחר מכן, נבקש מכל משתתף לבחור כרטיסיה אחת המתארת יסוד הקיים היום בחברה הישראלית וכרטיסיה אחת המתארת יסוד שאינו קיים כיום בחברה הישראלית (או שקיים במידה מועטה ויש להשקיע בו). נבקש מהמשתתפים המעוניינים בכך לשתף באיזה כרטיסיות בחרו ומדוע.

נקרא יחד את סוף הנאום:

הדרך לביסוסם של יסודות אלה עוד ארוכה וקשה, אבל אם נאמין שלא נגזר עלינו, אלא נועדנו לחיות יחד, נוכל לאתגר. אני קורא היום לכולכם, התגייסו יחד איתי לאתגר. אני שותף של כל מי שמוכן לתת את חלקו במשימה הזאת. אני כאן לשירותכם, לשירותה של החברה הישראלית כולה. רק כך, יחד ובשותפות, נוכל לחדש תקווה ישראלית.

5. סיכום: מדינת ישראל היא מדינת מהגרים המורכבת מקבוצות שונות ומגוונות. שונות זו אינה בהכרח יוצרת מציאות חברתית מקוטבת. השלמה עם שונות, אימוץ גישה סובלנית וכיבוד האחר – כל אלה יכולים לאפשר לחברה להכיל בתוכה שסעים שאינם הופכים עמוקים או רחבים מדי. אולם כאשר השסעים מתבטאים בחוסר סבלנות, במחלוקות ובמתחים והחברה אינה יכולה למתנם, השסעים

הופכים לגורם המאיים על שלמותה ולכידותה של החברה ועל יציבותו של המשטר הדמוקרטי במדינה.
לסיום המפגש נבקש לשאול אתכם- מה המקום שלכם בעיצובה של החברה הישראלית?

נספחים

1. בינגו ישראלי:

<p>מקום בארץ המאפיין בעיני את מדינת ישראל הוא:</p>	<p>דמות ישראלית משמעותית בעיני היא:</p>	<p>התכונה הבולטת ביותר של ישראלים היא:</p>
<p>צייר את הסמל של החברה ישראלית:</p>	<p>מורכבות הקיימת היום בחברה הישראלית...</p>	<p>תאר את החברה הישראלית במילה אחת:</p>
<p>הקבוצה המוחלשת ביותר בחברה הישראלית היא:</p>	<p>הקבוצה השולטת היום בחברה הישראלית היא:</p>	<p>השיר הכי ישראלי בעיני הוא:</p>

2. כרטיסיות ארבעת היסודות:

הראשון, הוא בתחושת הביטחון של כל מגזר. בכך שכניסה לשותפות הזאת, אינה כרוכה בויתור על מרכיבי היסוד של זהותו.

היסוד השני, הוא האחריות המשותפת. כאשר אף שבט אינו מיעוט, אף צד לא יוכל להימלט מנשיאה באחריות לגורלה ועתידה של מדינת ישראל ולכלל החברה הישראלית.

היסוד השלישי הוא הוגנות ושוויון. כדי להבטיח את השותפות בינינו, יהיה עלינו להבטיח שאף אזרח אינו מופלה לרעה או לטובה.

היסוד הרביעי, רבותי, והמאתגר מכולם, הוא יצירת הישראליות המשותפת.

מה כבר נגמר?

סיכום הכנס בשטח

משבצת זמן: יום שבת 14:00-15:00

בהנחיית: מדריך הקבוצה

משתתפים: חברי הקבוצה

עזרים: אין

רציונל

לקראת סיום, נקיים מפגש סיכום קצר של הכנס בשטח. כמו כן, נבקש להתייחס להרצאה "לא לפחד כללי", למחשבות והשאלות שעלו בעקבותיה.

מטרות

- סיכום חווית המשתתפים בכנס.
- עיבוד וסיכום ההרצאה "לא לפחד כללי".

מהלך

1. פתיחה: לקראת סיום ורגע לפני שחוזרים הביתה, נבקש לעשות סיכום קצר של הכנס. תחילה, נתייחס להרצאה "לא לפחד כללי" של אביב שאול. **נעשה סבב בו כל אחד משתף על מחשבה/ שאלה/ תובנה בעקבות ההרצאה (כל אחד לבחירתו).**
 2. סיכום הכנס: עומדים במעגל גדול. **אומרים בקול רם משפט שמתחיל ב- "גם אני..." שקשור לחוויה בכנס (דוגמא: "גם אני מאוד נהייתי מהזמן שלנו יחד במהלך הכנס")** כל המשתתפים שמסכימים עם המשפט צועדים צעד קדימה. נשאל שאלות עומק והרחבה את המשתתפים שצעדו קדימה (דוגמא: "ממה נהיית בעיקר? מה עשה את הזמן הזה לשונה עבורך?" וכו') לאחר מכן נמשיך את הסבב כאשר כל משתתף אומר בתורו משפט עד תום הסבב.
 3. סיכום: נאמר שהכנס הווה עבורנו הזדמנות להפוגה משגרת החיים שלנו וקרקע להתבוננות על עצמנו, על הקבוצה אליה אנו שייכים ועל החברה שלנו. במהלך הכנס התחלנו תהליך של בירור אישי בהקשר של מעגלים שונים בחיינו ועברנו חוויה מגבשת כקבוצה. את החוויות, המחשבות, התובנות והשאלות ניקח אתנו הביתה ונמשיך לעסוק בהם במהלך השנה.
- לסיום נקיים סבב בו כל משתתף יאמר דבר אחד שהוא לוקח אתו מהכנס.**

מקבץ פעילויות שטח

משבצת זמן: בזמן החופשי לאורך הכנס

בהנחיית: מדריך הקבוצה

משתתפים: חברי הקבוצה ו/או חברי קבוצות שונות

עזרים: מפורט בהמשך בהתאם לפעילות הנבחרת

רציונל

הכנס מהווה פלטפורמה חינוכית- חברתית להעמקת ההיכרות והגיבוש בין חברי הקבוצה והן הזדמנות לקיום מפגשים חברתיים בין הקבוצות השונות. פעילויות אלו עשויות לתמוך בתהליך החינוכי ולתרום ביצירת חוויה חיובית ומהנה עבור המשתתפים. להלן מספר פעילויות המותאמות לשטח ומעודדות יצירת מפגשים חברתיים במהלך הכנס.

❖ **הערה:** יש להתאים את הפעילות לאופייה של הקבוצה. מומלץ לשים לב למאפיינים הבאים: גודלה של הקבוצה, מידת ההיכרות והפתיחות בין חבריה, תנאים חיצוניים (מזג האוויר, שעה ביום וכו'), מיקומים חברתיים ועוד.

פעילויות העמקת היכרות וגיבוש (קבוצות אורגניות)

• **אסוציאציות בין חברים**

מהלך: אחד המשתתפים חושב על חבר קבוצה שנמצא בחדר (ולא מגלה על מי). שאר הקבוצה אומרים קטגוריות (אוכל, פריט לבוש, מקום, אירוע מסוים וכו') המשתתף צריך לומר את האסוציאציה שעולה לו לגבי חבר הקבוצה שבחר בהתאם לקטגוריה שנאמרה. על הקבוצה לנסות לנחש על מי חשב.

• **נחש מי**

עזרים: מדבקות כמספר המשתתפים עליהן כתובות דמויות שונות שכל חברי הקבוצה מכירים (מפורסמים, אנשים מהקיבוץ, מבי"ס וכו').

מהלך: מדביקים לכל משתתף מדבקה על המצח, כך שלא ידע מיהי הדמות שקיבל.

2 אפשרויות:

- על כל משתתף לשאול עד – 20 שאלות כן / לא ולנחש מיהי הדמות שקיבל.
- כל המשתתפים מסתובבים בחדר ומתייחסים אחד לשני על פי הדמות המופיעה על המדבקה. כל משתתף מנסה לנחש איזו דמות קיבל.

- **מי זה?**
עזרים: פתקים, עטים.
מהלך: כל משתתף מקבל פתק בו יתאר את המשתף היושב מימינו. מערבבים את הפתקים. כל משתתף בתורו ירים פתק וינסה לנחש מי מתואר בפתק.
- **שאלות צבעוניות**
עזרים: ממתקים עם עטיפות בצבעים שונים, קערה, שאלות.
מהלך: יושבים במעגל. מניחים במרכזו קערה עם ממתקים עם עטיפות בצבעים שונים. כל משתתף בתורו קם ובוחר ממתק בצבע אחד. לאחר שכולם בחרו מציגים שאלות על פי צבעים :
 צבע כחול: משהו על עצמי שלא כולם יודעים...
 צבע צהוב: איך החוויה שלך בכנס עד עכשיו?
 צבע ירוק: משהו טוב שקרה לך השבוע...
 צבע אדום: משהו שאני מחכה לו בכנס...
 צבע כתום: משהו שפגשתי בכנס שלא ידעתי שאפגוש..
- **היושב מימיני**
עזרים: להכין שאלות וסיטואציות מראש.
מהלך: יושבים במעגל. כל משתתף "נכנס לדמות" של היושב מימינו- מעתה הוא מתנהג, מדבר וכו' כמוהו. אומרים בקול רם שאלה/ סיטואציה וכל משתתף צריך לענות/ להתייחס לסיטואציה בדמות הנבחרת.

פעילויות היכרות (בין קבוצות)

- **קשר קבוצתי**
עזרים: כדור צמר.
מהלך: המשתתפים עומדים במעגל. המשתתף הראשון מחזיק כדור צמר וקושר את קצה החוט ליד שלו. הוא אומר את שמו והדבר שהוא הכי אוהב בעולם וזורק את הכדור למשתתף אחר. גם המשתתף השני אומר את שמו ואת הדבר שהוא הכי אוהב בעולם, קושר את המשך החוט לידו ומוסר את הכדור הלאה. לאחר שכל אחד מהמשתתפים קיבל את כדור הצמר, אמר את דבריו ונקשר בחוט הצמר, נוצרה רשת שעל כל המשתתפים להתירה. כדי להתיר את הרשת המשתתפים מתחילים להחזיר את הכדור בסדר הפוך- מהמשתתף האחרון אל הראשון. הפעם כל משתתף חוזר על שמו ועל הדבר שאמר המשתתף הקודם שהוא מוסר לו את הכדור. האחרון שמקבל את כדור הצמר אומר משהו טוב על כל המשתתפים כולם.

- **מכנה משותף**

מהלך: מחלקים את המשתתפים לקבוצות של 4-5 משתתפים. על כל המשתתפים למצוא מכנה משותף ביניהם. לאחר מכן, על כל המשתתפים להציג ליתר הקבוצות את המכנה המשותף שמצאו ומכנה משותף שהמציאו, ועל יתר הקבוצות לנחש מהו המכנה המשותף האמתי. כדי להפוך את המשחק למורכב יותר ניתן להוסיף שלב שבמקום להציג מאפיין אמתי ואחד שיקרי ניתן לבקש מהקבוצה להציג את המכנה המשותף בפנטומימה והקבוצות האחרות צריכות לנחש מהו.

- **דומינו תחביבים**

עזרים: פתקים ועטים כמספר המשתתפים.

מהלך: המשתתפים יושבים יחד במעגל, כל משתתף מקבל פתק ומצייר עליו קו החוצה את הפתק לשניים. בכל חלק של הפתק המשתתף רושם את אחד מתחביביו. בוחרים את אחד המשתתפים שיתחיל והוא מניח את הפתק שלו במרכז. המשתתפים בוחרים כיוון, ימינה או שמאלה, והמשתתף הבא שרשם תחביב זהה/דומה מצמיד את הפתק שלו לפתק שהונח. על המשתתפים ליצור שרשרת של פתקים עם התחביבים המשותפים של כולם.

- **זמזומים**

עזרים: דפים ועטים.

מהלך: מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות. נותנים לכל קבוצה דף בו היא רושמת חמישה שירים. לאחר מכן יושבים כך שמשתתף אחד מכל קבוצה יישב מול שאר קבוצתו. נותנים לכל קבוצה את הדף של הקבוצה השנייה. עליהם לזמזם את השירים כך שהמשתתף החבר בקבוצתם ינחש מה השיר. יש להקצות דקה לכל שיר.

- **אנדרלמוסיה**

מהלך: בוחרים משתתף שיוצא החוצה, מטרתו היא לגלות את החוקיות שהקבוצה המציאה ע"י שאילת שאלות. השאלות יופנו לחברי הקבוצה באופן אישי כאשר הם עונים על פי חוקיות מסוימת (דוגמא: החוקיות היא האדם שיושב מימיני. המשתתף שיצא שואל את אחד המשתתפים "יש לך סוודר?" והוא עונה על זה שמיימינו וכן הלאה. כך ינסה המתנדב לגלות את החוקיות) במידה ואחד המשתתפים טועה בתשובה אומרים "אנדרלמוסיה" ואז כל הקבוצה קמה ומחליפים במקומות. ממשיכים כמובן עם אותה חוקיות.

דגשים לשיחת סיכום יום עם הקבוצה

משבצת זמן: בסוף היום (בהתאם לזמן הפנוי של הקבוצה).

בהנחיית: מדריך הקבוצה

משתתפים: חברי הקבוצה

מטרות

- הזדמנות לראות ולשמוע את חברי הקבוצה.
- במה לקבוצה לבחון את התנהלותה במשך היום על פי קריטריונים שונים: חלוקת תפקידים, יחסים בין חברי הקבוצה וכו'.
- הפקת לקחים וקביעת מטרות להתנהלות טובה יותר בהמשך.

מהלך

בסוף היום המדריך יאסוף את כלל הקבוצה לשיבה במעגל ושיחה לסיכום היום. השיחה יכולה להתנהל בסבב או בשיחה פתוחה. חשוב לשים לב שלכל המשתתפים יש מקום לביטוי בשיחה (סבב הוא כלי טוב לקבוצות שבהן יש אנשים שלא מדברים בקביעות).

שאלות מנחות

- ממה נהיית היום במיוחד וממה פחות?
- האם כולם שותפים במשימות?
- האם יש התחשבות בבקשות של כל אחד?
- בחנו יחד עם הקבוצה את אופן חלוקת התפקידים בקבוצה - האם התקיימה "חלוקה" אוטומטית?
- האם יש בקבוצה תפקידים קבועים?
- מי עושה את המשימות הפחות "פופולריות"?
- איזו משימה רצית לעשות ולא עשית? מדוע לא עשית אותה?
- שימור ושיפור - מה עבד היום ממש טוב, מה ואיך אפשר לשפר להמשך?
- אני רוצה לפרגן ל_____ על_____.....
- אני רוצה להגיד תודה ל_____.....